

Beoordeling door externen

Interview met Godfried Engbersen

Hoe kijkt de buitenwacht naar Woonbron in het algemeen en naar ons jaarverslag in het bijzonder. Wij vroegen het onder andere aan Professor dr. Godfried Engbersen, Hoogleraar Sociologie aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam.

'Woonbron wil de wereld veroveren. Dat vind ik positief.'

'Het perverse effect van de SS Rotterdam kan zijn dat Woonbron te conservatief wordt.'

'Dit jaarverslag is een goednieuwsshow. Eén die ik met plezier heb "bekeken". Het sprankelt. De ambitie spat er van af. Dat kun je ervaren als té. Aan de andere kant is het ook wel een verademing in deze sombere tijden. Woonbron geeft een brede invulling aan dat wat een corporatie is. Het gaat niet alleen om huizen bouwen en verhuren. Ook op het terrein van bijvoorbeeld participatie en leefbaarheid heeft Woonbron een brede taakopvatting. De vele initiatieven die ze ontplooiën, gaan voorbij aan het traditionele terrein van de corporatie. Dat vind ik een winstpunt. In die zin kunnen veel andere corporaties een voorbeeld nemen aan Woonbron. Woonbron wil de wereld veroveren. Dat is positief. De maatschappelijke problematiek waar een stad als Rotterdam mee kampt, vraagt om een stevige partij die opstaat en zegt: "Dit gaan wij proberen te realiseren".

Het traditionele welzijnswerk ligt al geruime tijd plat. Dat heeft een fors gat opgeleverd. Woonbron is daar in gedoken. Daar hebben ze ook de macht en de financiële middelen voor. Naast onderwijs en justitie zijn corporaties wat mij betreft dan ook een nieuwe pijler in met name de zogenaamde Vogelaarwijken.

SS Rotterdam

Het is jammer dat de brede taakopvatting van Woonbron momenteel onder vuur ligt. Een direct gevolg van het "debacle" met de SS Rotterdam. Het lijkt mij daarom wel relevant dat Woonbron, maar ook collega corporaties, op den duur, zonder daar obsessief in te worden, hard kunnen maken dat al hun werk ook daadwerkelijk iets oplevert. Je moet aan kunnen tonen dat alle inspanningen daadwerkelijk functioneel zijn.

Het valt mij overigens op dat ik in dit jaarverslag relatief weinig over de SS Rotterdam lees, één hoofdstuk om precies te zijn. Die boot is een mega investering geweest. Met alle goede bedoelingen die ik er in herken en erken. Ik geloof ook werkelijk dat het van origine een prachtig project is. Maar wanneer ik kijk naar de bedragen die er uiteindelijk mee gemoeid zijn, dan kun je niet anders dan concluderen dat Woonbron zich er aan vertild heeft.

Het is een symbolisch project waarin de bijzondere doelstellingen van Woonbron terugkeren. Het weerbaar maken van wijken, bepaalde groepen bedienen, werkgelegenheid creëren... Het heeft er helaas de schijn van dat het in plaats daarvan een financiële steen om de nek is geworden.

Woonbron is geweldig. Dat vind ik oprecht. Veel corporaties zouden als gezegd een voorbeeld kunnen nemen aan het ambitieniveau van deze club. Maar je kunt ook té ambitieus zijn. De SS Rotterdam is daar een schoolvoorbeeld van. Al heeft Woonbron ook wel pech gehad met het vrij plots omgeslagen financiële klimaat. Er zijn dus wel wat verzachtende omstandigheden te noemen. Desalniettemin is de SS Rotterdam naar mijn mening een typisch project waarbij het point of no return te snel werd bereikt. Het zou goed zijn dat nog eens grondig te evalueren. Het is tenslotte wel van belang hier lessen uit te trekken.

Ik kan mij zo voorstellen dat de externe "pottenkijkers" in combinatie met de economische crisis de komende tijd leiden tot een wat ander beleid bij Woonbron. Riskmanagement zal voorlopig de boventoon voeren. Het perverse effect daarvan kan zijn dat Woonbron te conservatief wordt. Dat zou jammer zijn. Natuurlijk krijgt de control-kant nu meer aandacht dan ooit. Dat mag echter niet ten koste gaan van het jongehondengedrag. Het lef, dat moeten ze blijven ontwikkelen. Daarnaast zal Woonbron moeten vechten tegen de ontstane beeldvorming. Die strijd winnen ze alleen door hun stinkende best te blijven doen.

Een open, eerlijk en transparant rapport waarin ze uitleggen wat er bij het project SS Rotterdam allemaal mis is gegaan en waar het precies is misgegaan, kan daarbij helpen. Dat wordt uiteindelijk ook gewoon afgedwongen. De wolven huilen in het bos. Die staan te wachten op een uitvoerig document. Het is van belang dat zeer overtuigend te presenteren en daar een strategisch moment voor uit te kiezen.

Toenemende werkloosheid

De huidige economische crisis zal zware gevolgen hebben voor grote groepen klanten van Woonbron. Zo zal de werkloosheid onder hen toenemen. Hoe slepen we een belangrijk deel van onze klanten door deze zware crisis heen? Dat is een vraag waar Woonbron goed over na moet denken. Ja, dat is wat mij betreft wel degelijk een taak van corporaties. Op het moment dat er als gevolg van inkomensveranderingen huurproblemen ontstaan, is het hun primaire verantwoordelijkheid in de bres te springen. Dat is een onderdeel van de kernactiviteit van een corporatie.

Om dat goed en adequaat te doen, is het van belang goed te weten wat er leeft en speelt. Zodra je problemen proeft, er op af, anticiperen. Uiteraard in nauwe samenwerking met sociale diensten. Dat laatste misschien wel meer dan ooit. Het lijkt mij bijvoorbeeld een goed idee de bijzondere bijstand in te zetten voor mensen die tijdelijk klem zitten. Daar zouden afspraken over gemaakt moeten worden met sociale diensten; "luister, wij hebben te maken met een moeilijke groep. Mensen die in onze wijk zitten en het heel lastig hebben." De bijzondere bijstand lijkt mij een prachtig instrument om deze mensen tijdelijk te ondersteunen.

Het armoedeprobleem in ons land, halverwege de jaren 90, was vooral een gevolg van te sterk stijgende woonlasten. Dat moeten we nu voorkomen. Het is alle hens aan dek. Zeker bij corporaties. Nauwe samenwerking met lokale overheidsinstanties is daarbij, als gezegd, essentieel.

Probleem is dat veel mensen geen gebruik maken van de rechten die ze hebben. Voor een deel het gevolg van schaamte. Maar zeker ook het gevolg van onwetendheid. Daar ligt voor corporaties ook een belangrijke taak; mensen wijzen op hun rechten. Dat betekent onder andere dat mensen aan de front office van je organisatie heel goed moeten weten wat er allemaal te koop is. Wanneer het slecht gaat met jouw bewoners, kun je op het gebied van leefbaarheid wel inpakken. Dan kun je allerlei leefbaarheidsprojecten in gang trekken... het begint bij de bron. Woonbron moet dus meer dan ooit naar de bron.

Dat betekent niet dat je moet stoppen met projecten op het gebied van onderwijs en werkgelegenheid. Zeker niet, die moet je blijven entameren. Maar laat vervolgens vooral anderen daarin het voortouw nemen. Je moet niet iedere kar willen trekken. Dat is een gevaar bij Woonbron. Ze lopen voorop, met alles. Je moet ervoor zorgen dat kinderen naar de beste scholen gaan, en wanneer ze een diploma halen, dat er ook werk voor ze is. Een corporatie die dat met ziel en zaligheid najaagt, is bewonderenswaardig. Maar je kunt het niet allemaal zelf trekken. Je hebt partijen nodig die dat overnemen. Jij als corporatie entameert, het is vervolgens aan de professionals om het stokje over te nemen.'